

Європейська інтеграція України

Постановка проблеми. Актуальність теми даної роботи полягає в тому, що об'єктивна необхідність вимагає поступового, але неухильного включення економіки України до системи міжнародного поділу праці (МПП), світових інтеграційних процесів. Нинішня ситуація характеризується глобальною трансформацією усіх країн світу до нового якісного стану, нового типу цивілізації третього тисячоліття.

Сучасні тенденції світового розвитку ставлять перед Україною нові проблеми та потребують від неї активної участі в їх рішенні.

Метою даного дослідження є аналіз європейської інтеграції України з політичної точки зору, а саме європейську угоду про асоціацію та її реалізацію.

Для розкриття даної теми ми ставимо перед собою наступні **завдання**:

- Показати еволюцію угоди про асоціацію з 1994 до 2017 року;
- Розкрити проблеми європейської інтеграції;
- Розкрити суть угоди про асоціацію та політику за якою відбувається зближення України та Європейського Союзу.

Стан дослідження. На даний момент ця тема є досить актуальною для сучасності, а саме через те, що Україна за волею своїх громадян не перший рік намагається вступити в Європейський союз. Над цією темою працювали такі видатні українські вчені як Чернега О.Б., Яковюк І.В., Філіпенко А.С. та багато інших.

Виклад основного матеріалу. Правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода про партнерство та співробітництво від 14 червня 1994 (набула чинності 1 березня 1998 р.). Це була перша угода, підписана ЄС з країнами колишнього Радянського Союзу.

Ця угода започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань. Крім того, укладено низку галузевих угод та документів міжнародно-правового характеру, згідно з якими здійснюється співробітництво між Україною та ЄС.

У 2009 році ЄС започаткував ініціативу «Східне партнерство», східний вимір Європейської політики сусідства, націлений на істотне підвищення рівня відносин із шістьма східними сусідами.

Україна є учасницею ініціативи ЄС «Східне партнерство» установчий саміт якої відбувся 7 травня 2009 у м. Прага.

Філіпенко А.С. вказує на існування трьох інтеграційних рівнів за географічною ознакою. За учасниками інтеграційної взаємодії інтеграційний процес, на його думку, протікає на трьох рівнях, а саме: мікро-, макро- та регіонально- Європейського Союзу (ЄС), що має на меті зміцнення стосунків зі східними сусідами ЄС і є продовженням східного напрямку існуючої Європейської політики сусідства, інтеграційному рівні. Проте, на думку, О.Б.Чернеги інтеграційний процес протікає не на трьох, а чотирьох рівнях, а саме: мікро-, мезо-, макро- та мегарівні.

Курс на європейську інтеграцію є природним наслідком здобуття Україною незалежності. Його мета — створення шляхом масштабних внутрішніх перетворень умов для входження до спільноти європейських розвинутих країн.

Важливою подією у процесі формування відносин України та ЄС став Указ Президента України про затвердження Стратегії інтеграції України до ЄС від 11 червня 1998 р. Стратегія інтеграції України в Європейський Союз враховує положення Стратегії ЄС щодо України від 4 жовтня 1994 р., Спільної стратегії ЄС щодо України від 11 грудня 1999 р., а також відповідних рішень Ради ЄС, декларацій та інших документів ЄС, котрі стосуються України.

На основі Стратегії інтеграції України до ЄС розроблено галузеві програми та національну Програму інтеграції України до ЄС, затверджену Указом Президента України

від 14 вересня 2000 р. Програмою передбачені розробка комплексу конкретних практичних заходів щодо реалізації загальних принципів співробітництва з ЄС.

Програмою були визначені короткострокові (2000—2001), середньострокові (2002—2003) та довгострокові (2004—2007) завдання інтеграції України до ЄС.

У 2005 році нове керівництво української держави беззаперечним пріоритетом для України визначило курс на прискорене приєднання України до процесів європейської інтеграції.

Серед пріоритетних завдань: гармонізація законодавства відповідно до норм ЄС; якнайшвидше набуття членства у Світовій організації торгівлі (СОТ); проведення консультацій і переговорів щодо заснування зони вільної торгівлі з ЄС; укладання двосторонніх угод про вільну торгівлю з державами — кандидатами на вступ до ЄС; послідовне здійснення кроків для забезпечення участі України в роботі Європейської Конференції, заходах у межах Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС, спільних проектах у межах програм фінансової підтримки ЄС — PHARE і TACIS із прикордонного співробітництва.

16 червня 2009 р. під час засідання Ради з питань співробітництва Україна — ЄС було політично схвалено Порядок денний асоціації Україна — ЄС (остаточна назва нового практичного інструменту на заміну Плану дій Україна-ЄС). Порядок денний є інструментом підготовки Сторін до реалізації Угоди про асоціацію до моменту набуття нею чинності.

Документ підготовлено на принципах:

- політичної асоціації та економічної інтеграції,
- спільної участі, спільної відповідальності та спільної оцінки.

Моніторинг того, як Україна виконує свої зобов'язання в рамках Порядку денного асоціації, здійснює як Європейська Комісія, так і українське громадянське суспільство.

Європейська Комісія слідкує за результатами (передусім щодо реалізації реформ) в рамках традиційного щорічного аналізу поступу в межах Європейської політики сусідства — ENP ProgressReport.

Українське громадянське експертне середовище проводить незалежну оцінку виконання зобов'язань в рамках Порядку денного асоціації. У травні 2010 року в Україні стартував громадський моніторинг виконання Україною Порядку денного асоціації (ПДА) між Україною і ЄС. Проект виконує Консорціум аналітичних центрів у складі Українського незалежного центру політичних досліджень (УНЦПД), Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (Київ) (ІЕД) та Центру політико-правових реформ (ЦППР) за підтримки Європейської програми Міжнародного фонду «Відродження». Медійну підтримку проекту надає МГО «Інтерньюз-Україна». Проект здійснюється у співпраці з Громадською експертною радою при Українській частині Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС.

Реалізація проекту передбачає аналіз правових актів, політичних документів, прийнятих законопроектів, що будуть стосуватися виконання положень з боку української сторони Порядку денного про Асоціацію між Україною та ЄС у сферах політичного та економічного діалогу: конституційного реформування, розвитку громадянського суспільства, реформи публічної адміністрації та її прозорості, судової реформи, доступу до правосуддя та правової допомоги, кримінальної юстиції та захисту прав людини, економічних перетворень, безпекової сфери.

За президентства Януковича цей тривалий курс внутрішньої та зовнішньої політики держави був поставлений під загрозу. Видане напередодні підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС розпорядження уряду Азарова «Питання укладання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їх державами — членами, з іншої сторони» від 21 листопада 2013 року викликало хвилю протестів, відомих як Євромайдан.

Українська делегація не підписала Угоду про асоціацію. Європарламент назвав рішення Києва відкласти підписання Угоди про асоціацію "однією з основних втрачених можливостей".

В офіційних відозвах тодішньої влади йшлося про економічні ризики, пов'язані зі скороченням товарообігу зі східними сусідами України, та про "вимушену паузу" в євроінтеграції. Альтернативою зближенню України з ЄС розглядався проект Митного союзу з РФ, Казахстаном і Білоруссю, що сприймався багатьма як крок у минуле. Після перемоги Євромайдану 13 березня 2014 року Верховна Рада України прийняла Постанову, якою підтвердила курс країни на інтеграцію із Європейським союзом.

Як заявив на засіданні Ради спікер парламенту Олександр Турчинов, в документі також відображені "першочергові кроки в цьому напрямку". Однак внаслідок анексії Криму, початку військового конфлікту на Сході України та пов'язаних із цим політичних, соціальних й економічних проблем України "вимушену паузу" взяла тепер європейська спільнота.

Робота Верховної Ради України та Європейському парламенту 16 вересня 2014 р. дозволила ратифікувати Угоду про асоціацію між ЄС та Україною, що дало можливість розпочати тимчасове застосування відповідних положень Угоди про асоціацію з 1 листопада 2014 р. та застосування розділу ЗВТ з 1 січня 2016р.

З метою актуалізації Порядку денного асоціації з урахуванням кардинальних змін, що відбулися у відносинах сторін у 2014 р., за дорученням Прем'єр-міністра України А. Яценюка урядовим офісом з питань європейської інтеграції за участі зацікавлених центральних органів виконавчої влади, органів державної влади 10 березня 2015 р. завершено узгодження оновленого ПДА (Порядок денний асоціації) із Європейською службою зовнішніх дій.

13 березня 2015 р. Кабінетом Міністрів прийнято Розпорядження «Про схвалення рекомендації Ради асоціації між Україною та ЄС про імплементацію Порядку денного асоціації між Україною та ЄС» (№ 207).

16 березня 2015 р. Рада асоціації схвалила оновлений Порядок денний асоціації (шляхом обміну листами). Будучи узгодженим між урядом України та ЄС і його державами-членами, цей документ є основним політичним інструментом реалізації та моніторингу Угоди про асоціацію.

Станом на 22 квітня 2015 р. уряд ухвалив 33 розпорядження про схвалення 129 планів імплементації 179 актів законодавства ЄС. Зокрема, Кабмін затвердив вісім планів імплементації 13 актів законодавства ЄС у сфері охорони здоров'я, 43 плани імплементації 45 законів ЄС у сфері інфраструктури, два плани імплементації двох законів ЄС у сфері юстиції, три плани імплементації трьох законів в агросфері, 10 планів імплементації 38 актів у сфері економічного розвитку та шість планів імплементації дев'яти актів у сфері фінансів, а також 14 планів імплементації 14 законів ЄС у соціальній сфері, 20 планів імплементації 20 актів у сфері екології та природних ресурсів та один план імплементації одного акта законодавства ЄС у сфері освіти. Усього до 2017 р. передбачається затвердити плани імплементації 180 актів законодавства.

Виступаючи на XVII саміті Україна – ЄС, який відбувся у Києві 27 квітня 2015 р., Президент України П. Порошенко наголосив, що перспектива членства у ЄС є стратегічним орієнтиром українських прагнень до перетворення і ключовою метою, заради якої проводяться реформи.

Хоча конкретних результатів і серйозних проривів XVII саміт Україна – ЄС не приніс, одним з головних позитивних підсумків саміту є те, що ЄС чітко заявив про набрання чинності зони вільної торгівлі між Україною та ЄС з 1 січня 2016 р. Україна і ЄС більше не підуть на поступки Російській Федерації щодо відтермінування набрання чинності економічної частини Угоди про асоціацію.

Політичні переваги інтеграції України у ЄС пов'язані зі створенням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки. Зближення з ЄС є гарантією, а

виконання його вимог – інструментом розбудови демократичних інституцій в Україні. Дорога до подальшого зближення з Євросоюзом залишається відкритою для України. Про це 24 листопада 2017р. на підсумковій прес-конференції саміту «Східного партнерства» заявив президент Європейської ради Дональд Туск, повідомляє «Європейська правда».

Висновок. На нашу думку прагнення українців жити краще є закономірними хоч і події на сході поставили це прагнення під сумнів, але світова спільнота все ще на стороні України та її прагнень на краще майбутнє. Тому можна сказати, що успішність євроінтеграційної політики полягає не в твердженнях про європейський вибір, а слідуванні принципам та цілям цієї політики.

Список використаної літератури:

1. *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угоду ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014 / Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 40. – ст.2021.*
2. *Артюмов І. В., Ващук О. М. Єврорегіональне співробітництво України: проблеми і перспективи : [навч. посіб.]; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". – Ужгород : МПП "Гражда", 2014. – 500 с.*
3. *Расшивалов Д.П. Євроінтеграційна стратегія України // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т./Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. - К:Знання України, 2004 — Т.1 — 760с.*
4. *Чернеги О. Б. Довідник з європейської інтеграції. — Львів: Магнолія 2006, 2012. - 383 с.*
5. *Малик Я. Й., Мальський М. З. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади : [навч. посіб.]. — Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. — Львів, 2001. — 402 с.*
6. *Філіпенко А. С. Економічна глобалізація: витоки і результати М : Економіка, 2010. — 511 с.*
7. *Гончарук Т., Шумка М. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення та потенціал / Михайлина Шумка, Тетяна Гончарук // Матеріали міжнародних філософсько-економічних читань. – Львів, 2011. – С.215-222.*
8. *Гончарук-Чолач, Т. Сучасні парадигми державного управління: теоретико-філософське осмислення / Тетяна Гончарук-Чолач // Психологія і суспільство. – 2010. – № 4. – С. 72-81.*
9. *Гурик М.І., Шумка М. Л. «Каста луччих людей» у соціально-філософському вченні Дмитра Донцова / Михайлина Шумка, Мирослава Гурик // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія «Філософія». – Вип. 8. – Острог, 2011. – С. 36-46.*
10. *Гончарук Т. В., Гурик М. І., Шумка М. Л. Філософські проблеми державного управління. Навч. посібник. Тернопіль. – Економічна думка, 2010. – 126 с.*